

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Arařtırmalar
Year: 5 - Number: 18, p. 317-331, Winter 2021

Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Bakışı: Giresun Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*

Undergraduate Students' Perspective to Accounting Courses: A Research on Giresun University International Trade and Finance Students

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.959569>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliř Tarihi /
Article Arrival Date
29.06.2021

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
19.10.2021

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
31.12.2021

Asya Studies

Öğr. Gör. Dr. Arif Çilek
Giresun Üniversitesi, Kadir Karabaş
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Uluslararası Ticaret ve Finansman
Bölümü,

arifcilek86@gmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-9277-3953>

Doç. Dr. Alper Karavardar
Giresun Üniversitesi, İktisadi ve
İdari Bilimler Fakültesi, İşletme
Bölümü,

akaravardar@yahoo.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0001-7330-4038>

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Öz

Muhasebe dersi en önemli ve öğrenciler açısından en çok güçlük çekilen derslerden bir tanesidir. Bu çalışma "Genel Muhasebe" dersini alan Giresun Üniversitesi, Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü öğrencilerinin derse yönelik bakış açıları hakkında bilgi edinmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın verilerinin elde etmek için Duman, Apak ve Yücenurşen (2015) tarafından yapılan 5'li likert ölçeği temel alınarak oluşturulan anket formu ve cevaplayıcıların demografik özelliklerinin belirleyen bilgi formundan yararlanılarak 208 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışma bulguları ilk olarak frekans dağılımları ve yüzdelik bazda değerlendirilmiştir. Sonraki aşamada faktör analizi sonucunda 21 adet yargı ifadesi 7 faktör altında sınıflandırılmıştır. Bu yargılar ile ilgili faktörler özgüven, kaygı, istek, belirsizlik, önyargı, heyecan ve gereklilik olarak ifade edilmiştir. Son olarak demografik özellikler ile muhasebe dersi ile ilgili yargılar arasındaki ilişkilere yönelik Ki-kare testi yapılmıştır. Ki-kare testi bulgularına göre genel olarak "Mezuniyet sonrası kariyerim için endişe duymaktayım", "Muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum", "İnsanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir" ve "Muhasebe öğrenme yeni bir beceridir, ne kadar pratik yaparsanız o kadar iyi hale gelirsiniz" yargıları anlamlı sonuçlar ortaya koyarken, "Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir", "Muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum" ve "Finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerim konusunda güvende değilim" yargıları anlamlı sonuçlar ortaya koymamıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Öğrenimi, Kaygı, Faktör Analizi, Ki-Kare Testi

Abstract

Accounting is one of the most important and one of the most difficult courses for students. This study aims to obtain information about the perspectives of the students of the International Trade and Finance Department at the Bulancak Kadir Karabaş School of Applied Sciences, Giresun University, who took the "General Accounting" course. In order to obtain the data of the study, a questionnaire was applied to 208 students by using the questionnaire form based on the 5-point Likert scale made by Duman, Apak and Yücenurşen (2015) and the information form determining the demographic characteristics. The study findings were first evaluated on the basis of frequency distributions and percentages. In the next step, as a result of factor analysis, 21 judgment statements were classified under 7 factors. Factors related to these judgments are expressed as self-confidence, anxiety, desire, uncertainty, prejudice, excitement and necessity. Finally, the Chi-square test was conducted for the relationships between demographic characteristics and judgments about the accounting course. According to the chi-square test findings, "I am worried about my post-graduation career", "I think the understanding of accounting will make me a more productive individual", "When people are motivated, they can learn and apply accounting information systems" and "Learning accounting is a new skill, what is it? The more you practice, the better you will get" judgments yield meaningful results, while judgments such as "The difficulty of learning accounting is exciting", "I have difficulty in understanding how accounting systems work" and "I am not confident about my ability to prepare, analyze and interpret financial statements" yield meaningful results did not reveal.

Keywords: Accounting, Accounting Teaching, Anxiety, Factor Analysis, Chi-Square Test

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Çilek, A. ve Karavardar, A. (2021). Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Derslerine Bakışı: Giresun Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(18), 317-331.

GİRİŞ

Öğrencilerin organizasyon hedeflerine entegrasyon sağlamasında ve bu hedeflere ulaşılabilmesinde muhasebe eğitimi stratejik bir önem arz etmektedir. Muhasebe eğitiminde, ders müfredatının ağır olması (Martinis ve Tidd, 2011: 432), muhasebe dersi ile alakalı olumsuz hükümler (Franco ve Roach, 2017: 22; Jones ve Fields, 2001: 531), muhasebe öğrenimi (Chen, Hsu ve Chen, 2013: 2815) ve matematiksel hesaplama endişesi (Warwick ve Howard, 2016: 1) gibi faktörler öğrencilerin muhasebe algılarında farklılıklara neden olmaktadır.

Muhasebe bilgisi ve yetkinliği, işletmelerin mali durumları hakkında bilgi sahibi olmaya, mali durumları analiz etmeye, işletmeye yararlı ve gerekli bilgileri takdim etmeye, karar birimlerinin karar alma basamaklarında yardımcı olmak için gereklidir. Bu bağlamda muhasebe bilgisi olmaksızın karar vericiler, hem kendi işletmelerine hem de ulusal ekonomiye katkı temin edemezler (Aksu ve Oral, 2017: 706). Muhasebe eğitimi bu özelliğinin yanı sıra öğrenciler açısından güçlükle başarı sağlanabilen derslerden biri olarak ifade edilmektedir. Muhasebe dersinin ağırlıklı olarak matematiksel olması ve birçok kanun, yönetmelik, mevzuat gibi hukuki bilgilerden yararlanması muhasebe eğitimi gören öğrenciler bakımından zor bir ders olarak düşünülmesinin nedenlerinden olabilir. Muhasebe dersini alan öğrenciler, muhasebeyi anlama ve başarmada güçlük çektiklerinden muhasebeye karşı bakış açıları değişmekte, belirli derecelerde endişe meydana gelmektedir (Varıcı ve Bulut, 2015: 294).

Bulunduğu sektör içerisinde değer ve kalite oluşturmak için çalışan yükseköğretim kurumları, öğretim camiası içerisinde var olmayı ve sürdürülebilir rekabeti garanti altına alabilecektir. Bu açıdan öğrencilerin aldıkları muhasebe eğitiminde muhasebe kaygısının nasıl ölçüldüğü ve öğrencilerin muhasebe dersine bakış açıları akademisyenler açısından önemli bir konu olmaktadır.

Bu çalışmada muhasebe eğitimi almış olan üniversite öğrencilerinin ön yargı dereceleri ve muhasebe ile ilgili algılamaları ve bakış açılarının irdelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma iki bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde ulusal ve uluslararası konu ile alakalı olan günümüze kadar yapılmış benzeri özellikteki çalışmalar irdelenmiştir. Sonraki bölümde de Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü öğrencilerine yönelik olarak yapılan bir anket çalışması frekans dağılımı, faktör analizi ve Ki-Kare testleri yardımıyla değerlendirilmiş, bulgulara, sonuç ve önerilere değinilmiştir.

Genel muhasebe dersine yönelik öğrencilerin olumsuz algılarının giderilmesine ve genel muhasebe dersi müfredatının geliştirilmesine ve planlanmasına bir çözüm önerisi sunması bakımından çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. LİTERATÜR

Malgwi (2004), muhasebe dersine ilişkin kaygı düzeyini dört kriterde incelemek üzere İngiltere’de 112 lisans öğrencisine anket yapmıştır. Cinsiyet, tecrübe, başarı düzeyi ve öğrencilerin bölümü kriterler olarak ele alınmıştır. Muhasebe eğitimine ilişkin kaygı düzeyleri bakımından bu dört kritere göre çalışmada farklılıklara ulaşılmıştır. Dört kriterde de muhasebe eğitimine ilişkin kaygı düzeyleri bakımından anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Kadınlardaki kaygı düzeyi erkeklerle karşılaştırıldığında daha yüksektir. Ayrıca öğrencilerin birinci senedeki kaygı düzeyi %67'lere, ikinci senedeki kaygı düzeyi %90'lara kadar ulaşmaktadır.

Al-Khadash ve Al-Beshtaw (2009) yaptıkları çalışmada, muhasebe eğitiminde bilgi teknolojilerinden faydalanmanın öğrencilerin davranışlarındaki değişiklikleri incelemiştir. 463 öğrenciye anket uygulanan çalışmada, öğrencilerin algıları yönünden bilgisayar ile muhasebe eğitiminin başarı düzeyinde etken faktör olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Buckhaults ve Fisher (2011) muhasebe eğitimi ile alakalı sadece öğrencilerin değil aynı zamanda öğretilenlerin de kaygılarını tespit etmek için yaptıkları çalışmada, öğrencilerin muhasebe eğitimiyle alakalı kaygılarının hafifletilmesi amacıyla öğretilenlerin özgün öğretim yöntemlerinden yararlanması, öğrencilerin ise derse önceden hazırlık yaparak gelinmesi ve ders içeriğine aşina bir biçimde katılım sağlanması zorunluluğunun altını çizmişlerdir.

Çelik ve Serinkan (2011) muhasebe eğitimine olan bakış açısının tespit edilmesi amacıyla 540 öğrenciye anket uygulamışlardır. Muhasebe eğitimine ilişkin cinsiyet bakımından farklı bir bakış açısı yokken, bölüm bakımından bakış açısı farklılıkları vardır. Çalışmada ayrıca bakış açılarının farklı dereceleri incelenmiştir.

Chen, Hsu ve Chen (2012) çalışmalarında muhasebe eğitiminde öğrenme kaygısı ve öğrenmeye ilişkin davranışları incelemiştir. Tayvan’da farklı üniversitelerde okuyan 422 öğrenci ile yaptıkları

çalışmada, davranış bakımından öğrenme arzusuyla kaygı bakımından ruhsal öğrenme ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan öğrenme kaygılarıyla öğrenme tutumları arasında da bağlantı bulunduğu belirlenmiştir.

Currie (2014) çalışmasında, bütün olarak finans, muhasebe, istatistik matematik gibi sayısal içerikli varsayılan derslerin, ayrı olarak da matematik dersinin kaygılarını lisans öğrencileri üzerinde tespit etmeyi amaçlamıştır. Tekrarın ve başarının, sayısal olarak varsayılan bu derslerde önemli olan iki kıstas olduğu belirlenmiştir. Başarısız öğrencilerin kaygı derecelerinin başarılı öğrencilerin kaygı derecelerine nazaran daha yüksek olduğu, ayrıca dersleri ilk kez görenlerin kaygı derecelerinin tekrardan alanların kaygı derecelerine göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Duman, Apak ve Yücenurşen (2015) tarafından Türkiye’de Aksaray Üniversitesi’nde işletme bölümünde muhasebe eğitimi alan 359 öğrenciye anket yapılarak, muhasebe eğitimiyle alakalı kaygı ile öğrenme yöntemleri arasında olan bağlantı analiz edilmiştir. Cevaplayıcıların %77’sinde güçlü düzeyde kaygı, %23’ünde ılımlı seviyede kaygı bulunduğu ortaya çıkmıştır. Muhasebeyle alakalı kaygılar olsa bile, gelecekteki çalışma alanlarında muhasebe uygulamalarının önem arz ettiğini cevaplayıcıların %78’i ifade etmişlerdir. Ayrıca muhasebe öğrenen kişilerin daha fazla üreten bireyler haline geldiği belirtilmektedir. Diğer taraftan kaygı derecesi ve muhasebe kaygısı arasında bağlantı olmadığı sonucuna da ulaşılmıştır.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde Varıcı ve Bulut (2015), muhasebe öğretimi gören öğrencilerin muhasebeye olan menfi düşüncelerini ve tutumlarını analiz etmek için yapılan çalışmada öğrencilere anket formu uygulamıştır. Çalışmada, öğrencilerin endişe düzeyleri yükseldikçe muhasebeye olan davranışlarının olumsuz yönde değiştiği sonucu meydana gelmiştir. Bundan başka kadın öğrenciler erkek öğrencilerle karşılaştırıldığında, erkek öğrencilerin sınav ve ders çalışma endişelerinin daha az olduğu, kız öğrencilere göre daha az karamsar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kandemir, Kardeş ve Baykurt (2016) çalışmalarında Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulları öğrencilerinin muhasebe eğitimine olan bakışlarını araştırma gayesiyle 272 öğrenciye anket uygulamışlardır. Cevaplayıcıların %52’sinin muhasebeye pozitif baktığı, muhasebe dersine olan alaka düzeyleri incelendiğinde muhasebe ve vergi uygulamaları öğrencilerinin işletme bölümü öğrencileri ile kıyaslandığında alaka düzeylerinin daha yüksek olduğu, öğrencilerin muhasebe mesleğine müspet baktığı sonuçları belirlenmiştir. Cevaplayıcılar muhasebeye ve muhasebe öğretimine karşı tutumlarının başka bir deyişle öğretim elemanlarına da bağlı bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Öztürk (2017) çalışmasında, Erzurum Atatürk Üniversitesi bünyesinde bulunan Açık Öğretim Fakültesi’nde muhasebe öğretimi gören öğrencileri ATA-AÖF bilgi teknolojileri biriminden sağladığı datalarla incelemiştir. 50 yaşın üstündeki, not ortalaması 3’ün üstünde başarı gösteren, adalet programı ön lisans okuyan ve ikinci üniversitesinde eğitimine devam eden öğrencilerin muhasebe dersinde başarı oranlarının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

İnönü Üniversitesi’nde muhasebe öğrenimi gören öğrencilere Aksu ve Oral (2017) tarafınca yapılan çalışmada anket yapılmış, muhasebe öğrenimine karşı öğrencilerin başarımları ve algılamaları araştırmak için 166 anket formu incelenmiş, ayrıca başarımların tespit edilmesi amacıyla dersten aldıkları puanlar da araştırmaya ilave edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin muhasebeye olan algılamaları düzeylerinin iyi derecede olduğu, birinci öğretim öğrencilerinin ikinci öğretim öğrencilerinden başarı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Muhasebe öğretiminde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere nazaran çok fazla zorlandıkları tespit edilmiştir. Dersin öğretim elemanının dersin algılanmasında, muhasebenin anlaşılmasında önemli ölçüt olduğu ifade edilmiştir.

Kocaeli Üniversitesi bünyesinde bulunan Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu işletme yönetimi ve muhasebe vergi uygulamaları programı öğrencilerine Güney (2017) tarafından maliyet muhasebesi öğrenimini ne derecede algıladıklarını belirleyebilmek amacıyla çalışma yapılmıştır. Cevaplayıcıların maliyet muhasebesi öğrenimine ilişkin istekli davrandığı, uzmanlık alanlarındaki ilerlemeleri için gerekli olduğu, muhasebe dersinin kolay olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sakarya Üniversitesi’nde sağlık yönetimi, yönetim bilişim sistemleri, finansal ekonometri ve işletme bölümlerinde muhasebe öğrenimi gören öğrencilerle Akpınar ve Yıldız (2018) çalışmalarında karşı karşıya anket tekniğini tatbik etmişlerdir. Nitel araştırma tekniklerinden olan metafor tekniğini uygulamışlardır. Öğrencilerin muhasebe öğrenimini negatif algılama sebepleri; ilk defa muhasebe öğrenimi görmeleri ve muhasebenin dağınık hissedilmesi, muhasebe uygulamasının ilkelere dayanması ve öğrenim müfredatının çok içerik bulundurması sonuçları elde edilmiştir.

Karavardar ve Paça (2019) tarafından öğrencilerin muhasebe öğrenimini kavrama hususunda öğrencilere etki eden kıstaslar ve hissettikleri kaygı düzeyleri üstünde bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada elde edilen tespitler gereğince muhasebe öğrenimi için cevaplayıcıların endişeleri bulunsa dahi muhasebe öğreniminden faydalanmak, mesleki beceri kazanmak hususlarında istekleri olduğu, muhasebenin öğrenimi sonucunda yetkinlikleri arttıkça muhasebeye ilişkin fikirlerinde pozitif yönde değiştiği bulguları elde edilmiştir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi dördüncü sınıf ve üniversite öğrencilerinin muhasebe öğreniminden öngörülerini ve isteklendirmeleri bakımından sorunlarını ortaya çıkarmak, ayrıca bu sorunların çözülmesi yönünde önerilerde bulunmak amacıyla Şendurur (2020) tarafından yapılan çalışmada, 119 öğrenciye anket yapılmıştır. Anketten toplanan veriler SPSS 25 programı kullanılarak yüzde, frekans ve t-testi gibi yöntemlerle analiz edilmiştir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilerin üniversite mezuniyeti hususunda aşırı derecede istekli oldukları, muhasebe uygulamaları kapsamında daha fazla bilgiye sahip olmak istedikleri, ayrıca bu programı bitirince özgüvenlerinin yükseldiği, yetkinlik kazanmak amacıyla istekli davrandıkları ancak sınavlardan dolayı da kaygı hissettikleri belirlenmiştir. Ek olarak öğrencilerin muhasebe öğreniminden öngörülerini ve özgüvenleri bakımından mezuniyet parametresi, özgüvenleri bakımından da yalnızca staj yapma parametresi grupları içinde ortalamalar açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Aslan Çetin ve Öztürk (2020) yaptıkları çalışmada muhasebe öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin aldıkları öğretim kalitesini meydana getiren öğeleri ne şekilde algıladıklarını incelemiştir. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden muhasebe öğrenimi gören 122 öğrenciye anket tatbik edilmiştir. Ulaşım unsurları, organizasyon becerisi, fiziksel koşullar, saygı, müşteri odaklılık ve muhasebe öğrenimi hizmet kalitesinin beş alt kategorisi olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin demografik nitelikleri bakımından hizmet alt kategorileri ayrı ayrı tetkik edilerek faktör analizine tabi tutulmuş, cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilirken yaş kategorileri bakımından anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Sibarani, Zainal ve Nurhayani (2020) yaptıkları çalışmada muhasebe ve muhasebe dışı eğitim öğrencileri arasında bir fark olup olmadığını ve muhasebe eğitimini etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamışlardır. 2017-2018 akademik yılında Negeri Medan Üniversitesinde İktisat Fakültesi Muhasebe eğitimi alan ve almayan 30'ar örnekten oluşan çalışmada faktör analizi ve bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. T testine göre muhasebe kaygısında farklılıklar olduğu sonucuna, faktör analizine göre de bilişsel kaygı, kaygı, güven ve şüphe olmak üzere muhasebe kaygısını etkileyen 4 faktöre ulaşılmıştır.

Tan ve Wong (2020) bilgi ve iletişim teknolojisi destekli öğrenme ortamları bağlamında muhasebe ilkelerinin 371 Malezyalı ortaokul öğrencileri tarafından kullanılan öğrenme yaklaşımlarını belirlemek için yaptıkları çalışmada, öğrenme süreci anketinin gözden geçirilmiş iki faktörlü versiyonu kullanılan öğrenme yaklaşımlarını değerlendirmek için uygulanırken, teknoloji zengin sonuçlar odaklı öğrenme ortamı envanteri öğrencilerin algılarını elde etmek için uyarlanmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojisi destekli öğrenme ortamı algılarının öğrenme yaklaşımları üzerinde etkili olduğu sonucuna varmışlardır.

Fidan ve Ağırbaş (2020) yaptıkları çalışmada, muhasebe eğitimi gören öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin bakış açılarını "*renk, hayvan, besin, mevsim, oyun, çiçek ve eşya*" metafor kavramları vasıtasıyla analiz etmişlerdir. Nitel araştırma tekniklerinden olan olgubilim çalışma deseni sınırları içerisinde çalışma şekillenmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniğinden veri toplama metodu olarak faydalanılmıştır. 2018-2019 bahar yarıyılı Muş Alparslan Üniversitesi'nde, muhasebe eğitimi gören 269 öğrenci çalışmaya dâhil olmuştur. Toplanan veriler, betimsel analiz aracılığıyla incelenmiştir. Ayrıca karar verici olarak uzman görüşüne başvurularak çalışmanın güvenilirlik derecesi yükseltilmiştir. Çalışmada ders durumu, bölüm/program, cinsiyet, yaş, eşya, oyun, mevsim, besin, hayvan ve renk metafor terimleri ve muhasebe bakış açılarına yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmada ulaşılan bulgular paralelinde yapıcı olmayan muhasebe bakış açısının giderilmesine, ders konularının gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi için farklı aksiyonlar tavsiye edilmiştir.

2. VERİ VE METODOLOJİ

Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümü öğrencilerinin muhasebe öğrenimine karşı kaygılarını, algılarını, tutumlarını belirleyebilmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Çalışmanın hedef kitlesinin 2018-2019 bahar yarıyılı Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu

Uluslararası Ticaret ve Finansman bölümü öğrencileri arasında genel muhasebe dersini alan öğrencilere yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır. Anket uygulanan dönemde toplam muhasebe dersini alan 243 öğrenci vardır. Çalışmada, Duman, Apak ve Yücenürşen (2015) tarafınca yapılan “*Determining the Anxieties of Accounting Education Students: A Sample of Aksaray University*” adlı makale çalışmasının anket formu kullanılmıştır.

Örnek kütle büyüklüğünün belirlenmesi amacıyla;

$$n = \frac{NPQZ^2}{(N-1)d^2 + PQZ^2}$$

Şeklindeki oranın hesaplanabilmesi için örnek büyüklüğü önceden kestirebilen eşitlikten faydalanılmıştır (Oktay, Toksoy ve Çebi, 2016). Bu eşitlikteki;

n : Örnek kütle büyüklüğü,

N : Anakütle hacmi (muhasebe dersini alan öğrenciler),

P : Araştırılan olayın meydana gelme olasılığını (0,5),

Q : Araştırılan olayın meydana gelmeme olasılığını (1-P),

Z : Z test değerini (%95 güven aralığı için 1,96),

d : Hata payıdır.

Formüldeki değerler yerine konulduğunda örnek büyüklüğü;

$$n = \frac{243(0,5)(0,5)(1,96)^2}{(243-1)0,05^2 + (0,5)(0,5)(1,96)^2} \cong 149 \text{ olarak hesaplanmıştır.}$$

Çalışmada hedeflenen asgari örnek büyüklüğü 149’dur, fakat noksan ve yanlış cevaplanan anketlerin olabileceği varsayılarak 220 anket yapılmıştır. Anket uygulaması tamamlandıktan sonra noksan ve yanlış olanlar çıkarılmış ve kalan 208 anket ile analizler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kullanılan ankette aralık seviyesinde ölçümlere fırsat tanıyan, beşli likert şeklindeki ölçekten yararlanılmıştır. Beşli likert şeklindeki kademeli ölçeğin, sosyal bilimler alanında çok geniş bir kitleye konu olduğu bilinmektedir. Öte yandan bu ölçekten daha çok, kişilerin tutumunu ve eğilimini ölçmek amacıyla faydalanılmıştır (Büyüköztürk, 2010: 4). Bu ölçek yardımıyla araştırmacı; ankete katılanların anket formunda yer alan yargı ifadeleri karşısında hangi mertebede tutum ve eğilim sergilediğini tespit edebilmektedir. Çalışmada uygulanan anket formunda demografik özelliklerin bulunduğu 7 adet soru, öğrencilerin kariyer ve gelecek beklentilerinin yer aldığı 2 adet yargı ifadesi ve muhasebe dersi ile alakalı 19 adet yargı ifadesi yer almaktadır. Toplanan anket verilerinin çözümlemesinde SPSS 23 paket programından faydalanılmıştır. Kaiser-meyer-olkin güvenilirlik analizi, bartlett testi, frekans dağılımı, standart sapma, ki-kare testi ve faktör analizi yöntemleri anket üzerinden elde edilen verilere uygulanmıştır.

Ankette yer alan 21 tane yargı ifadesine verilen cevapların katılma basamakları; (1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Kararsızım”, (4) “Katılıyorum”, (5) “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Cronbach Alpha değişkeni 0,60’dan büyük olan ölçeklerin içsel tutarlılığa sahip olan ölçekler olduğu ve orta derecede güvenilir ölçekler olduğu ileri sürülür (Bayram, 2017: 194). Uygulanan ankette, güvenilirlik derecesi Tablo 1’de görüldüğü gibi 0,646’dır. Yani, Cronbach Alpha derecesi 0,646 olduğundan katılımcıların anket sorularına verdiği cevapların içsel tutarlılığının olduğu ve güvenilir derecede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1: Güvenilirlik Testi

Cronbach's Alpha	Anket Sayısı	Soru Sayısı
0,646	208	21

Tablo 2’de anketi cevaplayan öğrencilerin demografik özellikleri bulunmaktadır. Anketi cevaplayan öğrencilerin %51,90’ı erkek, %48,10’u kadındır. En fazla öğrenci %53,8 oranla 21-26 yaş kategorisinde bulunmaktadır. 17-20 yaş kategorisi 94 öğrenci ve 27 yaş üzeri 2 öğrenci ankete katılım sağlamıştır. Cevaplayıcı öğrencilerin ailelerinin büyük bölümü %38,5 oranla Karadeniz Bölgesi’nde, en düşük %3,8 oranla Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde hayatını sürdürmektedir. Öğrencilerin ikamet ettiği yerleşim yerlerine bakıldığında, büyükşehirler 108 öğrenciyle birinci sırayı almakta, 50 öğrenciyle ilçeler

ikinci sırada bulunmakta, 32 öğrenciyle şehirler üçüncü sırada bulunmakta ve 18 öğrenciyle köyler son sırada bulunmaktadır. Öğrencilerin kariyer hedefleri arasında %43,3 ile özel sektör ilk sırada bulunmakta, başka bir deyişle öğrencilerin büyük bölümü özel sektörü tercih etmektedir. Daha sonra %32,7 diğer meslekler ve %11,5 ile kamu alanı izlemektedir. Cevaplayıcı öğrencilerin çoğu 2. sınıf öğrencileridir. 2. sınıf kategorisi 156 öğrenciyle birinci sırada bulunmakta ve %75 oranla en yüksek çoğunluğu meydana getirmektedir. 3. sınıf ve 4. Sınıf 26'şar öğrenciden oluşmaktadır. Cevaplayıcıların %46,2'sinin muhasebe mesleğini ifa eden akrabaları bulunmakta, %53,8'inin ise muhasebe mesleği ifa eden akrabaları bulunmamaktadır.

Tablo 2: Cevaplayıcıların Demografik Bilgileri

	Frekans	Yüzdeler (%)
Cinsiyet		
Kadın	100	48,1
Erkek	108	51,9
Yaş		
17-21	94	45,2
22-26	112	53,8
27 ve Üstü	2	1
Ailenin Oturduğu Bölge		
Akdeniz	16	7,7
Doğu Anadolu	16	7,7
Ege	10	4,8
Güneydoğu Anadolu	8	3,8
İç Anadolu	24	11,5
Karadeniz	80	38,5
Marmara	54	26
Kariyer Hedefi		
Bankacılık ve Finans	2	1
Diğerleri	68	32,7
Finansal Danışmanlık	2	1
Girişimcilik	20	9,6
Kamu Alanı	24	11,5
Özel Sektör	90	43,3
Pazarlama	2	1
İkamet Edilen Yer		
Büyükşehir	108	51,9
Şehir	32	15,4
İlçe	50	24
Köy	18	8,7
Öğrencinin Sınıfı		
1. Sınıf Öğrencileri	0	0
2. Sınıf Öğrencileri	156	75
3. Sınıf Öğrencileri	26	12,5
4. Sınıf Öğrencileri	26	12,5
Akrabaları arasında muhasebe mesleği yapanlar		
Evet	96	46,2
Hayır	112	53,8

Tablo 3'te öğrencilere uygulanan anketlerin cevaplarının frekans dağılımları bulunmaktadır. Tabloda üniversiteyi kazanan öğrencilerin %51'i üniversiteye girdiğinde gelecekle ilgili kaygı hissetmektedir. Üniversiteden mezun olduktan sonra kariyeri bakımından kaygı hisseden öğrencilerin oranı %55,8 düzeyindedir. Öğrenciler arasındaki kaygı düzeyleri üniversite öğrenimi süresince yükselmektedir. Üniversite öğrenimi süresince kariyerleri hususunda kaygıları ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler, "Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir" sorusuna %34,6 oranında katıldıklarını ifade ederken %47,1 oranında katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler %29,8 oranında muhasebeden kaçındıklarını ve kendilerine yabancı geldiklerini ifade etmişken %51,0 oranında katılmadığını ifade etmiş ve %37,5 oranında muhasebe öğreniminde kendilerini rahat hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler "muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum" yargısına %37,5 oranla katılmıştır. Öğrencilerin %62,5'i "muhasebe sistemini öğrenebileceğini ve %57,7'si motive edildiğinde muhasebe sistemini öğrenebileceğini" ifade etmişlerdir. Ayrıca "muhasebe öğreniminin yeni bir beceri olduğunu ve pratik yaptıkça öğrenebileceğini" ifade edenlerin oranı %76,9'dur. Öğrenciler "muhasebe sistemindeki gelişmelere ayak uydurabileceğine" %47,1 oranla katıldıklarını ifade etmişlerdir. "Fırsat verilirse bir muhasebe yazılımını öğrenmek veya kullanmak isteyen" öğrenciler %48,1 oranındadır. Öğrenciler, "Muhasebe sistemi kullanma konusunda endişeli hissediyorum" yargısına %41,3 ile katıldıklarını, %29,8 oranı ile katılmadıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin %41,3'ü kendisini endişeli hissederken %29,8'i endişe duymamaktadır. Finansal raporlar konusunda öğrenciler "finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum" yargısına %40,4 oranla kararsızım şeklinde cevaplamış ve "mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor" yargısına da %30,8 oranla katıldıklarını ifade etmişlerdir. SMMM sınavları hususunda %34 oranla endişe duymaktadırlar.

Tablo 3: Sorular ve Frekanslar

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1 "Üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım."	18	8,7	42	20,2	42	20,2	66	31,7	40	19,2	1,239
2 "Mezuniyet sonrası kariyerim için endişe duymaktayım."	28	13,5	30	14,4	34	16,3	54	26,0	62	29,8	1,396
3 "Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir."	60	28,8	38	18,3	38	18,3	46	22,1	26	12,5	1,409
4 "Muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum."	18	8,7	44	21,2	42	20,2	70	33,7	34	16,3	1,215
5 "Muhasebe derslerinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor."	58	27,9	48	23,1	40	19,2	34	16,3	28	13,5	1,390
6 "Muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum."	34	16,3	62	29,8	40	19,2	50	24,0	22	10,6	1,262
7 "Muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum."	26	12,5	50	24,0	54	26,0	58	27,9	20	9,6	1,188
8 "Finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerim konusunda güvende değilim."	26	12,5	48	23,1	68	32,7	52	25,0	14	6,7	1,117
9 "Meslek olarak muhasebede yaşanan gelişmelere ayak uydurabileceğime inanıyorum."	18	8,7	22	10,6	70	33,7	70	33,7	28	13,5	1,107
10 "Muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğimi düşünüyorum."	12	5,8	10	4,8	56	26,9	104	50,0	26	12,5	0,969
11 "Muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum."	14	6,7	50	24,0	66	31,7	60	28,8	18	8,7	1,069

12	"İnsanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir."	10	4,8	26	12,5	52	25,0	76	36,5	44	21,2	1,101
13	"Muhasebe öğrenme yeni bir beceridir, ne kadar pratik yaparsanız o kadar iyi hale gelirsiniz."	14	6,7	14	6,7	20	9,6	78	37,5	82	39,4	1,171
14	"Eminim ki zaman ve pratik ile bir muhasebe yazılımı çalışırken kendimi Word ile çalışır gibi rahat hissedeceğim."	18	8,7	20	9,6	66	31,7	70	33,7	32	15,4	1,151
15	"Finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızla bekliyorum."	20	9,6	52	25,0	84	40,4	38	18,3	14	6,7	1,037
16	"Mali müşavirlik mesleğindeki uygulamalarda iyi olmak veya mesleğin pratiğinde iyi olmak için SMMM sınavlarını geçme konusunda kendimi endişeli hissediyorum."	20	9,6	52	25,0	64	30,8	42	20,2	30	14,4	1,191
17	"Muhasebe sistemlerini kullanma konusunda endişeli hissediyorum."	16	7,7	46	22,1	60	28,8	72	34,6	14	6,7	1,067
18	"Mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor."	32	15,4	52	25,0	60	28,8	44	21,2	20	9,6	1,202
19	"Hatalar yapmaktan korktuğum için muhasebe yazılımını kullanmaktan çekiniyorum."	24	11,5	64	30,8	44	21,2	56	26,9	20	9,6	1,193
20	"Birinin tüm muhasebe işlemlerini anlamak ve hesaplamak için dahi olması gerekir, bir muhasebe döngüsü hazırlamaya girişebilir."	58	27,9	44	21,2	46	22,1	44	21,2	16	7,7	1,300
21	"Fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum."	40	19,2	18	8,7	50	24,0	48	23,1	52	25,0	1,424

Faktör analizi için ön şartlardan birisi Kaise-Meyer-Olkin testidir. Örneklemin büyüklüğünü ve yeterliliğini analiz eder. KMO testi, başarılı bir analiz için 0,5 ten büyük bir değer almalıdır. Tablo 4'te görüldüğü üzere, KMO değeri %69,1 (,690)' dir. $0,690 > 0,50$ olduğundan dolayı veri setinin faktör analizi yapmak için elverişli olduğu ifade edilebilir. Yani parametreler arasında yüksek derecede korelasyonlar vardır, başka bir deyişle veri setimiz faktör analizi yapmak için elverişlidir. (Kalaycı, 2010: 328). İkinci olarak Bartlett testi yapılacaktır. Bartlett analizi ise veri setinin normal dağılıp dağılmadığını tespit eder. Bartlett's analizinde $sig < 0,000$ koşulunun sağlanması gerekir (Bayram, 2017: 206). Yaptığımız analiz sonucunda Bartlett $sig = 0,000$ elde edilmiştir. Aşağıda tablo 4'te yer aldığı gibi örneklem büyüklüğü analiz için yeterlidir ve veri seti normal dağılmaktadır.

Tablo 4: KMO ve Bartlett Analizleri

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,690
	Approx. Chi-Square
	1469,933
Bartlett's Test of Sphericity	df
	210
	Sig.
	,000

Tablo 5'i değerlendirdiğimizde öğrencilerin cevapladığı anketler üstünde uygulanan faktör analizi bulgularına göre 1 değerinden yüksek varyansa sahip olan yedi parametre meydana gelmiştir. Anket formunda bulunan yargı ifadeleri ortaya çıkan yedi tane faktör altında toplanarak bir arada sunulmuştur. İlk sırada yer alan faktör, toplam varyansın %20,606'sını göstermektedir. İlk sırada ve ikinci sırada yer alan faktörler bir arada toplam varyansın %35,270'ini göstermektedir. Yedi faktör hep beraber toplam varyansın %66,385'ini göstermektedir.

Tablo 5: Faktörlerin Varyansları

Bileşen	İlk Özdeğerler			Kareli Yüklerin Toplamları		
	Toplam	% Varyans	Kümülatif %	Toplam	% Varyans	Kümülatif %
1	4,537	21,606	21,606	4,537	21,606	21,606
2	2,870	13,665	35,270	2,870	13,665	35,270
3	1,645	7,834	43,104	1,645	7,834	43,104
4	1,314	6,257	49,361	1,314	6,257	49,361
5	1,257	5,986	55,347	1,257	5,986	55,347
6	1,218	5,799	61,147	1,218	5,799	61,147
7	1,100	5,238	66,385	1,100	5,238	66,385

Tablo 6’da döndürülmüş faktör matrisi yer almaktadır. Aşağıda yer alan tablo faktör analizinin nihai bulgularıdır. Tabloda özgün parametre ve parametrelerin faktörünün arasındaki korelasyonlar bulunmaktadır. Bir parametrenin hangi faktörün altında yer aldığı, mutlak ölçü olarak en büyük ağırlığa sahip ise, o parametrenin o faktör ile yakın bir ilişkisinin olduğu anlamına gelmektedir (Kalaycı, 2010: 328). Aşağıda Tablo 6’da yedi faktör ve ayrı ayrı her bir parametrenin faktörlerin altındaki ağırlıkları görülmektedir.

Tablo 6: Döndürülmüş Faktör Matrisi

Sorular	Bileşen						
	1	2	3	4	5	6	7
1	,041	,056	,004	,908	,118	,016	,050
2	,030	,070	-,197	,902	,031	,011	-,057
3	,059	-,069	,161	,030	,174	,786	,064
4	,127	,084	-,079	-,028	,065	,128	,833
5	-,055	,177	-,619	,146	,419	-,143	,154
6	-,163	,296	-,406	,031	,576	-,123	,232
7	,272	,130	-,015	,027	-,316	,643	,141
8	,015	,146	,068	,127	,751	-,002	,008
9	,434	-,429	,458	-,084	,178	-,086	,194
10	,653	-,144	,252	-,165	-,148	,059	,202
11	,211	-,221	,427	-,042	-,258	,358	-,005
12	,679	,099	,245	,093	-,041	,083	-,071
13	,804	-,111	-,137	,091	-,045	,011	,199
14	,678	,016	,206	,102	-,104	,279	-,234
15	,206	-,026	,752	-,084	,038	,035	-,030
16	,393	,691	-,151	,016	,094	-,089	-,260
17	-,088	,738	-,192	-,053	,219	,012	,030
18	,033	,721	,195	,238	,004	-,018	,423
19	-,323	,572	-,034	,154	,410	,071	,208
20	-,094	,027	-,362	-,124	,475	,393	-,297
21	,480	,152	,388	-,076	,119	,110	,153

Analiz sonucunda %21,606 oranıyla ilk kategoride yer alan sorular özgüven olarak adlandırılmıştır. Özgüven faktöründe bulunan sorulara bakıldığında öğrenciler muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğini düşünüyor, fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyor, insan motive edildiğinde

muhasebe bilgi sistemlerini uygulayabileceğini, muhasebe öğrenmenin yeni bir beceri olduğunu, pratik ile birlikte iyi bir seviyeye geleceğini, muhasebe yazılımı çalışırken kendini rahat hissedeceğini düşünüyor.

%13,665 seviyesinde ikinci sırada bulunan faktör kaygı olarak adlandırılmıştır. Yargılar değerlendirildiğinde mali müşavirlik işindeki uygulamalarda üst seviyede olmak veya işin pratiğinde üst seviyelerde olmak amacıyla SMMM meslek sınavlarını başarma hususunda kaygılı hissettiklerini, muhasebe sistemlerini kullanma konusunda endişeli hissettiklerini, mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğini düşünmenin kendilerini korkuttuğunu, hatalar yapmaktan korktukları için muhasebe yazılımını kullanmaktan çekindiklerini düşünüyorlar.

%7,834 oranı ile üçüncü sırada olan istek faktöründe ise, muhasebe becerilerini öğrenirken kendilerini rahat hissettiklerini, finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızlıkla beklediklerini ve muhasebede meydana gelen güncel değişikliklere meslek olarak uyum sağlayabileceğine inanıyorum ifadelerini içermektedir.

Belirsizlik faktörünün oranı %6,257'dir. Faktörün yargıları öğrencilerin üniversiteyi girdikleri andaki ve mezuniyetten sonraki endişelerini kapsamaktadır.

Beşinci sırada %7,834 ile ön yargı faktörünün soruları yer almaktadır. “Muhasebe derslerinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor”, “finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerisi konusunda güvende değilim”, “muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum”, “muhasebe işlemlerini anlamak ve hesaplamak için dahi olunması gerekir” ifadelerini içermektedir.

Altıncı sırada %5,799 ile yer alan heyecan faktörünün sorularında öğrenciler, muhasebe öğrenmenin zorluğunun heyecan verici olduğunu, muhasebe anlayışının bireyi daha üretken yapacağını ifade etmektedirler.

Son sırada %5,238 ile yer alan gereklilik faktörünün sorusunda öğrenciler “muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu” hissettiklerini ifade etmektedir.

Tablo 7: Faktörlerin Dağılımı

	<p>“Muhasebe öğrenme yeni bir beceridir, ne kadar pratik yaparsanız o kadar iyi hale gelirsiniz.”</p> <p>“İnsanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir.”</p>
Özgüven	<p>“Eminim ki zaman ve pratik ile bir muhasebe yazılımı çalışırken kendimi Word ile çalışır gibi rahat hissedeceğim.”</p> <p>“Muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğimi düşünüyorum.”</p> <p>“Fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum.”</p>
Kaygı	<p>“Muhasebe sistemlerini kullanma konusunda endişeli hissediyorum.”</p> <p>“Mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor.”</p> <p>“Mali müşavirlik mesleğindeki uygulamalarda iyi olmak veya mesleğin pratiğinde iyi olmak için SMMM sınavlarını geçme konusunda kendimi endişeli hissediyorum.”</p> <p>“Hatalar yapmaktan korktuğum için muhasebe yazılımını kullanmaktan çekiniyorum.”</p> <p>“Finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızla bekliyorum.”</p>
İstek	<p>“Meslek olarak muhasebede yaşanan gelişmelere ayak uydurabileceğime inanıyorum.”</p> <p>“Muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum.”</p>
Belirsizlik	<p>“Üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım.”</p> <p>“Mezuniyet sonrası kariyerim için endişe duymaktayım.”</p>
Önyargı	<p>“Muhasebe derslerinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor.”</p> <p>“Finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerim konusunda güvende değilim.”</p> <p>“Muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum.”</p> <p>“Birinin tüm muhasebe işlemlerini anlamak ve hesaplamak için dahi olması gerekir, bir muhasebe döngüsü hazırlamaya girişebilir.”</p>
Heyecan	<p>“Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir.”</p> <p>“Muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum.”</p>
Gereklilik	<p>“Muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum.”</p>

Öğrencilerin cevapladıkları ankette bulunan demografik bilgiler ile muhasebe öğrenimi ile alakalı yargılar arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla ki-kare testleri uygulanmış ve aralarındaki ilişki incelenmiştir.

H_{0a} : Cinsiyet ile “üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1a} : Cinsiyet ile “üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 8’de $p=0,023$ ve $p<0,05$ olduğundan cevaplayıcıların cinsiyeti ile “üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım” yargısı arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. H_{0a} hipotezi red, H_{1a} hipotezi kabul edilir. Ki-kare testi bulgularına göre erkek öğrencilerin %55’i, kadın öğrencilerin %50,9’u üniversiteye girerken geleceği ile ilgili endişelenmektedir.

Tablo 8: Cinsiyet ile Üniversiteye Girerken Geleceğimle İlgili Endişe Duymaktayım Yargısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarflı)
Pearson Ki-Kare	11,380	4	,023
Olabilirlik Oranı	11,555	4	,021
Doğrusal İlişki	0,091	1	,763
Geçerli Vaka Sayısı	208		

H_{0b} : Cinsiyet ile “muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1b} : Cinsiyet ile “muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum” yargısı arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 9’da $p=0,001$ ve $p<0,05$ olduğundan cevaplayıcıların cinsiyetleri ile “muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. H_{0b} hipotezi red, H_{1b} hipotezi kabul edilir. Ki-kare testi bulgularına göre erkek öğrencilerin %4’ü, kadın öğrencilerin %50’si eğitimde ve çalışma ortamında muhasebenin zorunlu bir sistem olduğunu düşünmektedir.

Tablo 9: Cinsiyet ile Eğitimde ve Çalışma Ortamında Muhasebenin Zorunlu Bir Sistem Olduğunu Hissediyorum Yargısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarflı)
Pearson Ki-Kare	19,965	4	,001
Olabilirlik Oranı	20,637	4	,000
Doğrusal İlişki	17,003	1	,000
Geçerli Vaka Sayısı	208		

H_{0c} : Cinsiyet ile “Muhasebe Anlayışının Beni Daha Üretken Bir Birey Yapacağını Düşünüyorum” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1c} : Cinsiyet ile “Muhasebe Anlayışının Beni Daha Üretken Bir Birey Yapacağını Düşünüyorum” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 10’da $p=0,010$ ve $p<0,05$ olduğundan cevaplayıcıların cinsiyeti ile “muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum” yargısı arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. H_{0c} hipotezi red, H_{1c} hipotezi kabul edilir. Ki-kare testi bulgularına göre erkek öğrencilerin %40,5’i, kadın öğrencilerin %37,5’i muhasebe anlayışının bireyi daha üretken yapacağını düşünmektedir.

Tablo 10: Cinsiyet ile Muhasebenin Bireyleri Daha Üretken Yapacağı Yargısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarflı)
Pearson Ki-Kare	13,311	4	,010
Olabilirlik Oranı	13,557	4	,009
Doğrusal İlişki	0,891	1	,345
Geçerli Vaka Sayısı	208		

H_{0d} : Cinsiyet ile muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum sorusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1d} : Cinsiyet ile muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum sorusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 11’de $p=0,000$ ve $p<0,05$ olduğundan cevaplayıcıların cinsiyetleriyle muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum yargısı arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. H_{0d} hipotezi red, H_{1d} hipotezi kabul edilir. Ki-kare testi bulgularına göre erkek öğrencilerin %40,5’i, kadın öğrencilerin %37,5’i muhasebe becerilerini öğrenirken kendini rahat hissetmektedir.

Tablo 11: Cinsiyet İle Muhasebe Becerilerini Öğrenirken Kendimi Rahat Hissediyorum Yargısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarflı)
Pearson Ki-Kare	28,538	4	,000
Olabilirlik Oranı	30,788	4	,000
Doğrusal İlişki	6,311	1	,012
Geçerli Vaka Sayısı	208		

H_{0e} : Cinsiyet ile “*insanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir*” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

H_{1e} : Cinsiyet ile “*insanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir*” yargısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 12’de %95 güven aralığında $p=0,000$ ve $p<0,05$ olduğundan cevaplayıcı öğrencilerin cinsiyetleri ile insanlar motive edildiğinde muhasebe sistemlerini uygulamayı öğrenebilir sorusu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. H_{0e} hipotezi red, H_{1e} hipotezi kabul edilir. Ki-kare testi bulgularına göre erkek öğrencilerin %62,3’ü, kadın öğrencilerin %57,7’si, öğrenciler isteklendirildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini tatbik etmeyi öğrenebileceğini düşünüyor.

Tablo 12: Cinsiyet ile Öğrenciler İsteklendirildiğinde Muhasebe Bilgi Sistemlerini Tatbik Etmeyi Öğrenebilir Yargısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

	Değer	df	Asimptotik Önem (2-tarflı)
Pearson Ki-Kare	24,540	4	,000
Olabilirlik Oranı	28,711	4	,000
Doğrusal İlişki	1,364	1	,243
Geçerli Vaka Sayısı	208		

Analiz sonuçlarına göre istatistiki bakımdan anlamlı bir fark olan diğer bulguların cinsiyet ile 13., 14., 15., 18., 19. ve 21. yargılar olduğu, yaş ile 2., 5., 9. ve 20. yargılar olduğu, ailenin yaşadığı bölge ile 1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 12., 13., 15., 16., 17. 18. ve 19. yargılar olduğu, yapmak istediği meslek ile 1., 2., 3., 4., 5., 7., 8., 11., 12., 13., 15., 16., 17. ve 19. yargılar olduğu, büyüdüğü yer ile 2., 4., 7., 10., 12., 13., 16., 17., ve 21. yargılar olduğu, sınıf ile 2., 4., 5., 7., 10., 12., 14., 15. ve 20. yargılar olduğu, akrabaları arasında muhasebe mesleği yapanlar ile 2., 4., 10., 13., 15., 18. ve 21. yargılar olduğu sonucuna varılmıştır. Tablo 13’te istatistiki bakımdan anlamlı olan tüm bulgular gösterilmiştir.

Tablo 13: Demografik Özellikler ile Yargılar Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki-kare Testi Sonuçları

Yargılar	Cinsiyet	Yaş	Ailenin Oturduğu Bölge	Kariyer Hedefi	İkamet Edilen Yer	Sınıf	Muhasebe Mesleğini Yapanlar
1	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗
2	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗
4	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓
5	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗
6	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
7	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗
8	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗
9	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗
10	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓
11	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✗
12	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗
13	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓
14	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗
15	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓
16	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗
17	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗
18	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✓
19	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗
20	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗
21	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✓

✓: İstatistiki açıdan anlamlı çıkan bulguları ifade etmektedir.

SONUÇ

Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü öğrencilerinin aldıkları muhasebe eğitimi açısından muhasebeye bakış açısı bağlamında değerlendirmelerini amaçlayan çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar alanyazın ile benzer özellikler göstermektedir. Özellikle muhasebeye bakış çerçevesinde sunulan yargılara verilen cevaplar “özgüven”, “kaygı”, “istek”, “belirsizlik”, “önyargı”, “heyecan” ve “gereklilik” şeklinde yedi alt faktörde yoğunluk göstermiştir. Ortaya koyulan faktör analizi bulgularına göre özgüven faktörü birinci sırada yer almıştır. Muhasebe öğrenmenin yeni bir beceri olduğunu, pratik yaparak muhasebe konusunda yetkinlik kazanılabileceğini, isteklendirme ile muhasebe bilgi sistemlerinin uygulamasının öğrenilebileceğini, zamanla muhasebe yazılımı kullanma konusunda Word uygulaması kadar rahat çalışabileceklerini ve muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğini katılımcı öğrenciler ifade etmektedirler. İkinci sırada kaygı faktörünün bulunması öğrencilerin muhasebe dersine karşı özgüvenleri olsa bile kaygı duyduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, erkek öğrenciler kız öğrencilerle karşılaştırıldığında üniversiteye girişte ve mezuniyet sonrasında kariyer açısından kız öğrencilere nazaran çok daha endişelidirler. Özel kesim, kamu kesimi ve diğer istihdam alanlarında çalışma arzusunda olanlar, iş olarak muhasebedeki gelişmelere uyum sağlayabileceğini, uygun koşullar sağlandığında muhasebe bilgi sistemi konusunda beceri kazanacağını ve muhasebe bilgi sistemini kullanmak istediğini ve muhasebe eğitiminden geri durmadıklarını ifade etmektedirler. Bu kesimde istihdam edilmek isteyen öğrencilerin muhasebe bilgilerinde özgüven söz konusudur.

2. sınıf öğrencilerinin %97,5'i muhasebe bilgi sistemini öğrenebileceğini düşünürken, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin %16,3'tür. Bu sonuca göre 2. sınıfta muhasebe dersinden başarısız olan öğrencilerin özgüvenleri azalmakta ve muhasebeyi öğrenemeyecekleri kaygısı içerisine girmektedirler. 2. sınıf öğrencilerinin % 58,5'i muhasebe becerilerini öğrenirken kendini rahat hissetmektedir, buna karşılık 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin %9,8'inin rahat hissetmektedir. Bu sonuç, 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin muhasebe öğrenme kaygısının yükseldiğini destekler niteliktedir.

Ki-kare testi bulgularında diğer demografik özelliklerle anket soruları bağlamında $p < 0,05$ anlamlılık seviyesinde, %95 güven aralığında istatistiki olarak anlamlı başka bir ilişkiye ulaşılamamıştır.

ÖNERİLER

Muhasebe dersini alan öğrencilerin kaygılarını azaltmak için muhasebe dersinin gerekli, faydalı, önemli ve diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders özelliklerine de sahip olduğu vurgulanmalıdır. Kuramsal bilgiyi uygulamaya aktarmaya destek verebilecek bilgisayarlı muhasebe öğrenimi yaygınlaştırılabilir ve öğrenim içerikleri çok daha fazla uygulamaya dönük hazırlanabilir. Muhasebe mesleğiyle alakalı konferanslar verilebilir ve meslek odalarıyla beraber iş birliği yapılabilir. Öğrencilere kariyer hedeflerinde danışmanlık yapılabilir. Dersin planlanmasında dijital platformların (Google Classroom, Kahoot, EdPuzzle, EdModo vb.), drama etkinliklerinin, sektörlerde kullanılan muhasebe programlarının, ödev, proje ve vaka çalışmalarına dayalı notlandırma sistemlerinin kullanılmasını; öğretim metotlarının yenilenmesini; aktif öğrenci katılımının sağlanmasını ve öğrenci motivasyonunu artırıcı ortamın oluşturulmasını, müfredatın bölümlere/programlara göre belirlenmesini, Türkiye'de genel muhasebe öğrenimi gören öğrencilerin ortak muhasebe algılarının belirlenmesini ve gerekli çözümlerin geliştirilmesini faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. ve Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 0(77), 91-114.
- Aksu, İ. ve Oral, T. (2017). Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Algı Tutum ve Başarı Durumlarına İlişkin Bir Araştırma. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 4(12), 706-717.
- Al-Khadash, H. A. ve Al-Beshtawi, S. (2009). Attitudes Toward Learning Accounting By Computers: The Impact on Perceived Skills. *Journal of Accounting and Taxation*, 1(1), 1-7.
- Aslan Çetin, F. ve Öztürk, S. (2020). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Hizmet Kalitesi Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies - Economy, Finance, Politics*, 15(1), 35-52.
- Bayram, N. (2017). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Ezgi Kitabevi.
- Buckhaults, J. ve Fisher, D. (2011). Trends in Accounting Education: Decreasing Accounting Anxiety and Promoting New Methods. *Journal of Education for Business*, 86(1), 31-35.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Chen, B. H.; Hsu, M. S. ve Chen, M. H. (2013). The Relationship Between Learning Attitude and Anxiety in Accounting Classes: The Case of Hospitality Management University Students in Taiwan. *Quality & Quantity*, 47(5), 2815-2827.
- Currie, L. W. (2014). Mathematics Anxiety in Adult Undergraduate Business Students: A Descriptive Study, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), ABD: Capella University.
- Çelik, M. ve Serinkan, C. (2011). Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları. *World of Accounting Science*, 13(3), 289-321.
- Duman, H.; Apak, İ.; Yücenurşen, M. ve Peker, A. A. (2015). Determining the Anxieties of Accounting Education Students: A Sample of Aksaray University. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 1834-1840.
- Fidan, C. ve Ağırbaş, İ. (2020). Muş Alparslan Üniversitesi Öğrencilerinin Genel Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 0(87), 15-32.
- Franco, A. R. ve Scott, S. (2017). Factors That Determine Accounting Anxiety Among Users of English as a Second Language within an International MBA Program. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 16(1), 22-37.
- Güney, C. (2017). Maliyet Muhasebesi Dersi Alan Öğrencilerin Dersine Yönelik Algılarının Tespiti: Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu Örneği. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 0(50), 115-134.

- Jones, J. P. ve Fields, K. T. (2001). The Role of Supplemental Instruction in the First Accounting Course. *Issues in Accounting Education*, 16(4), 531-547.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Dinamik Akademi.
- Kandemir, T.; Kardeş, Z. ve Baykut, E. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 133-151.
- Malgwi, C. A. (2004). Determinants of Accounting Anxiety in Business Students. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, 1(2), 81-94.
- Martinis, K. ve Tidd, R. (2011). Does Performing Additional Work Improve a Student's Accounting Principles Grade? First Analysis. *ASBBS Annual Conference: Las Vegas*, 0(0), 432-434.
- Oktay, E.; Toksoy, T. ve Çebi, K. (2016). *Suriyeli Mülteci Algısının Araştırılması: Erzurum Örneği*. Adapazarı: Zafer Ofset Matbaacılık.
- Öztürk, M. (2017). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde Genel Muhasebe Dersini Alan Öğrencilerin Performansını Etkileyen Faktörler. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 0(76), 201-220.
- Paça, M. ve Karavardar, A. (2019). Muhasebe Dersine İlişkin Algı ve Kaygı: Giresun Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 73-83.
- Sibarani, C. G. G. T.; Zainal, A. ve Nurhayani, U. (2020). Accounting Anxiety in Accounting Education: A Case Study on Accounting Undergraduate Students in Universitas Negeri Medan. *Unimed International Conference on Economics Education and Social Science*, 0(0), 105-112.
- Şendurur, U. (2020). Öğrencilerin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri ve Motivasyonları: Ağrı İli Örneği. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 198-209.
- Tan, B. S. ve Wong, S. L. (2020). Learning Principles of Accounting in ICT-Supported Learning Environments of Malaysian Secondary Schools: Future-Oriented Approach. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 0(15), 1-23.
- Varıcı, İ. ve Bulut, E. (2015). Muhasebe Dersine Yönelik Endişeler ve Tutumlar: Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 19(3), 293-314.
- Warwick, J. ve Howard, A. (2016). Mathematical Anxiety as an Inhibitor of Skills Development in Accounting Students. *Mathitudes*, 1(1), 1-15.
-

